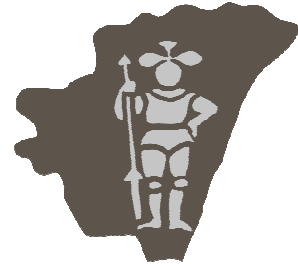

*Lezing door Jeroen Onderwater
donderdag 12 november 2015*

*Foto beeld Tasman in Nieuw
Zeeland*

Historische Vereniging

Middelstum

Abel Tasman, Columbus van de lage landen?

Abel Tasman leefde van 1603-1659

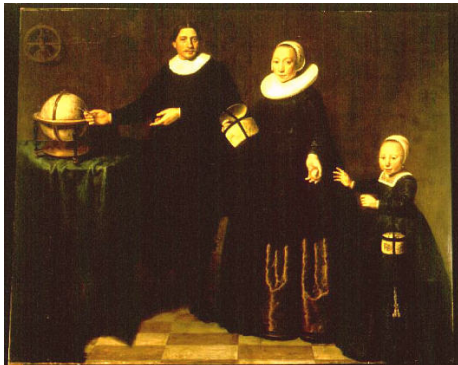
Hij was de Groningse ontdekkingsreiziger van de Gouden Eeuw.

Dhr. Onderwater heeft in de musea hier in Nederland weinig tot niets over Abel Tasman kunnen vinden. Over zijn jeugd in Lutjegast is niets bekend.

Hij duikt voor het eerst op in de bronvermelding van 1631. Hij gaat dan in ondertrouw in de Oude Kerk in Amsterdam, heeft al een dochtertje, kan lezen en schrijven.

Bij Amsterdam is werkgelegenheid in de scheepvaart. Abel Tasman is eerst varende gezelschap (licht matroos) in dienst van de VOC.

Hij maakt in de periode van 1633-1638 een bliksemcarrière .

In 1636 laat hij een schilderij maken van het gezin door Jacob Gerritz.

Op dit schilderij is te zien dat hij niet onbemiddeld was en dat hij wel wat kan, gezien de wereldbol.

Dit schilderij hangt in Australië.

In het museum in Lutjegast hangt een prachtige kopie

In 1638 gaat hij als kapitein op weg naar de Oost en neemt zijn gezin mee om niet weer terug te keren. Hij emigreert dus.

Abel Tasman was een rustige, weloverwogen persoon en men ging als matroos graag met hem mee.

Men wist in die tijd dat de aarde rond was. In het zuiden moest land zijn anders raakte de aarde uit balans. De VOC schepen waren net dwars getuigde badkuipen.

Routes van en naar Oost Indië waren afhankelijk van de wind. Het was vaak niet de kortste route waar men langs ging, maar wel de snelste route vanwege de wind.

Voer men om de zuidpunt van Afrika dan had men een snelle tocht richting Australië, maar er moest op tijd afgebogen worden noordwaarts richting Batavia. Er is een verhaal bekend over het schip Batavia die strandde op de kliffen van de westkust van Australië. De bemanning overleefde op een paar eilandjes voor de kust waar de opperkoopman door draaide en zich verhieft tot koning/dictator. Een fantasie film waard.

In de zomer van 1642 vertrekt Tasman in opdracht van de VOC met 110 mannen op twee kleine schepen uit Batavia om het grote, mythische Zuidland te zoeken. Zij moesten nagaan of daar iets te halen viel en of er vanuit Azië een snelle verbinding met de Spaanse bezittingen in Amerika te vinden was. Het was nog in de tijd van de Spaanse oorlog. De Spanjaarden/ Portugezen haalden goud en zilver uit Amerika. De moeite waard toch?

Het werelddeel Australië was één van de laatste stukken wereld die nog niet vanuit Europa in kaart was gebracht.

Tasman heeft om Australië heen gevaren.

Heeft het nauwkeurig in kaart gebracht.

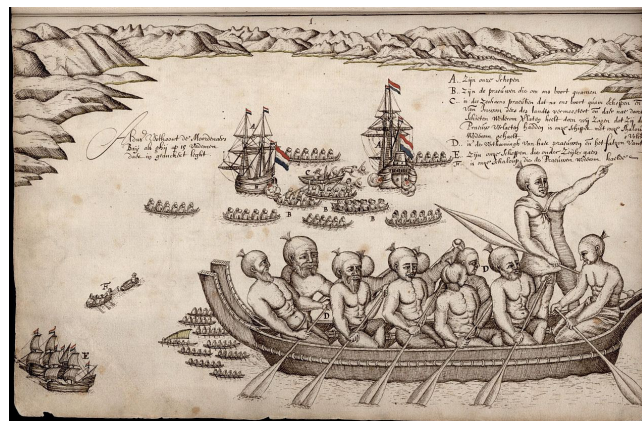
De rode lijn geeft de reis aan naar de westkust van Nieuw Zeeland .

De Maori's woonden daar nog maar een paar honderd jaar . Voor die tijd woonde er niemand. Het was een vredig eiland van vogels.

Tasman stuurde een sloep met bemanning naar de kust om te kijken of ze aan land konden. De Maori's stuurden vrouwen in het water en floten op schelpen. Tasman vertrouwde het niet en floot de sloep terug . De Maori's beschouwden dit als oorlogssignaal en overmeesterde de sloep, doden een aantal en namen de anderen mee , het werd moordenaarsbaai genoemd. Bij deze reis waren van de 110 maar 15 mensen omgekomen.

Dat was meestal meer

Iemand tekende de gebeurtenis met de Maori's . Je kunt hierop duidelijk de ruige kustlijn zien. Tasman is niet aan land geweest.

De tocht van het fluitschip Heemskerck en het jacht Zeehaen leverde geen informatie over het vasteland van Australië op maar wel de allereerste gegevens over het bestaan van Tasmanië en Nieuw-Zeeland.

Omdat Tasman's tocht geen handelscontacten of andere nieuwe rijkdommen opleverde werd hij in die tijd door de leiding van de VOC beschouwd als een mislukking en ontslagen.

Later werd hij toch weer in dienst genomen.

Bij de tweede reis in 1644 is de noordkust van Australië in kaart gebracht. (zie blauwe lijn)

Toen Tasman met pensioen ging in 1652 was hij een man in bonus. Tot 1659 was hij veehandelaar bij Batavia, zijn graf is niet gelokaliseerd. Hij is nooit meer in Lutjegast geweest. Toch staat in zijn testament dat zijn geld voor een deel naar de armen in Lutjegast moet , nooit bekend geworden of dat ook echt is gebeurd , komt misschien door de brand van het kerkje waarmee veel archief materiaal verloren is gegaan en een deel naar zijn kleinzoon Abel.

Voor Nieuw-Zeelanders en inwoners van Tasmanië is de tocht van Tasman het begin van hun geschiedenis.

Er zijn tientallen plekken naar hem vernoemd. Hij heeft er zijn eigen land, zee, zeestraat en nationaal park.

Tasman heeft een plekje in de geschiedenis verdiend.

U kunt een bezoek aan het museum brengen en een leuke wandelroute vernoemd naar Abel Tasman maken.